

Tatjana Bijelić

Lokalni pjesnik

Čitate li šta god od lokalnih pjesnika? Kameraman i novinar
presreću šetače duž glavne ulice sporednog grada,
jedni ne razumiju, drugi ni da čuju,
mikrofon izmotava.

- *Čuj lokalnih, neman pojma*, predstavlja se nastavnik književnosti,
zar to ima kod nas, gleda u daljinu, smrkava se, lomi prste
znao sam jednog iz sela moje strine, bio samac, pio, na tavanu
pojeli ga štakori, a šta je pisao
teško je reći. Njegove kolege rasturaju svjetske
klasike u školama. *Mrtvi pisci su kao vino*, kaže,
njihove mudre misli toči godinama,
isjekao je knjige podvlačeći već označene redove,
napustiće ovaj svijet neuznemiren.

U međuvremenu lokalni pjesnik kruži gradom
kroz mnogo dimenzija i oblika. Nema tu puno magije:
čas putuje, preseljava, bježi, čas statira, a onda se vraća u svoj lokal
pet-šest minuta od hotela Bosnalodž,
gdje ponekad večera čorbu.

Lokalni pjesnik kao sintagma
rastjeruje nedužne prolaznike, oni pate
od predrasudne glavobolje, neizlječivo
čak i kad shvate da su i oni lokalni pjesnik,
u suštini dobar,
egzistencijski nasamaren.

Lokalni pjesnik je pjesnikinja
prezrena u klasnom i besklasnom društvu
zbog empatije i brzih rješenja mozgalica,
a posebno zbog preciznih čitanja namjera bez kristalne kugle.
Njene ruke su multipraktik, njena ljubav
lokalna i prekookeanska.

Lokalni pjesnik preispituje sebe poslije rata,
imao je problem sa vojskom i prećicama, ima i danas
potrebu da nestane u komorama srca koje mijenja ritam i protestuje,
ulice su pune djece zakatančenih stopala, njegov bol
izbjegava stara rimovanja.

Lokalni pjesnik krišom čita
svoje rane pjesme i roman iz mladosti,
horoskope, proročanstva, knjige o raspadu zemalja i sudnjim danima,
odriče se i poriče, gleda telenovele,
ima tjeskoban odnos sa svojim profilom na Fejsbuku
i boji se laptopa koji čita misli.

Dok uveče gleda emisiju iz kulture
lokalni pjesnik pomisli na drugog lokalnog pjesnika
i zid koji ga dijeli od njegovog stana.
Unutar zidova piše se svakodnevna proza, pomjeraju granice.
Prešio je dugmad na košulji zbog skučenih pluća,
izbacio buđ i otpatke, naselio prazan balkon, prodisao.
Neko blizak je udaljio lopte, čunjeve, stative, proširio mu ekran.
Sve drugo je ostalo isto.

Helyi költő

Olvastok-e valamit helyi költőktől? Az operatőr és az újságíró elhalad egy mellékes város főutcáján végigsétálók mellett, egyesek nem értik, mások hallani sem akarnak róla, kicsomagolja a mikrofont.

- Hallo, helyiek, fogalmam sincs, mutatkozik be az irodalomtanár, miért, van nálunk ilyen, tekintete a távolba mered, esteledik tördeli az ujjait ismertem egyet a nagynéném falujából, magányos volt, ivott, a padláson megették a patkányok, nehéz megmondani miről írt. Kollégái az iskolákban a világ klasszikusait nyomják. A halott költők olyanok mint a bor, mondja, gondolataikat éveken keresztül töltögetik, kivágta a könyveket aláhúzva a már megjelölt sorokat, elhagyja ezt a világot idegeskedés nélkül.

Időközben a helyi költő kering a városban
számtalan dimenzió és forma között. Nincs ebben sok varázslat:
néha utazik, költözik, szalad, néha helyben marad, aztán visszatér a kocsmájába
öt-hat percre a Bosznalodzs hotelről,
ahol néha levest vacsorázik.

A helyi költő mint egy szintagma
szétkergeti az ártatlan járókelőket, ők szenvednek
az előítélet fejfájásától, gyógyíthatatlanul
még akkor is, amikor rájönnek, hogy ők is helyi költők,
lényegében jó költők,
egzisztenciálisan becsapva.

A helyi költő egy költőnő
az empátia és a fejtörők gyors megoldása miatt,
és különösen a precíz olvasatok miatt, kristálygömb nélkül,
megvetetten az osztály és osztály nélküli társadalomban.
Multipraktikus keze van, szerelme
helyi és interkontinentális.

A helyi költő kikérdezi önmagát a háború után,
gondja volt a sereggel és a parancsikonokkal, ma is
szükségét érzi annak, hogy eltűnjön a szív kamráiban, mely ritmust vált és tiltakozik,
az utcák teli vannak lelakatolt talpú gyerekekkel, fájdalma
kerüli a régi rímeket.

A helyi költő titokban olvassa
korai verseit és ifjúkori regényét,
horoszkópokat, jóvendöléseket, könyveket az országok széthullásáról ítéletnapkor,
lemondóan és tagadva, telenovellákat néz,
aggódó kapcsolata van a saját profiljával a facebookon
és fél a gondolatolvasó laptopjától.

Amíg este a kultúráról szóló műsort nézi
a helyi költő egy másik helyi költőre gondol
és a falra, mely elválasztja lakásától.
A falakon belül hétköznapi próza íródik, a határok eltolódnak.
átvarta a gombokat az összement tüdő miatt,
kidobta a formát és a hulladékot, elfoglalta az üres balkont, fellélegzett.
Egy közelálló eltávolította a labdákat, bábukat, kapufákat, kiszélesítette a képernyőt.
A többi változatlan maradt.

(Fordította: Gulyás László)

Lokalni pesnik

*A kaj berete lokalne pesnike? Snemalec in novinar
prestrezata sprehajalce na glavni ulici manjšega mesta,
nekateri ne razumejo, drugi nočejo niti slišati,
mikrofon se izmika.*

*Hmm, lokalni, pojma nimam, se predstavi učitelj književnosti,
a jih sploh imamo, gleda v neznano, smrka, poka s členki,
za enega vem, živel je v vasi moje tete, samski, zapit, na podstrešju
so ga požrle podgane, kaj pa je pisal,
bi težko rekel. Njegovi kolegi po šolah raztresajo
svetovne klasike. Mrtvi pisatelji so kot vino, reče,
že leta pretaka njihove modre misli,
v knjigah je naredil luknje, ker je podčrtaval že označene vrstice,
mirno bo zapustil svet.*

Medtem lokalni pesnik kroži po mestu
skozi številne dimenzije in oblike. Tu ni velike čarovnije:
enkrat potuje, se seli, beži, drugič statira, potem pa se vrne v svoj lokal,
pet, šest minut stran od hotela Bosna Lodge,
kjer včasih večerja čorbo.

Lokalni pesnik kot sintagma
razpodi nedolžne mimoidoče, njih boli
glava zaradi predsodkov, neozdravljivo je,
celo ko ugotovijo, da so tudi sami lokalni pesniki,
v resnici dobri,
eksistencialno prevarani.

Lokalni pesnik je pesnica,
ki so jo v razredni in brezrazredni družbi prezrli
zaradi empatije in hitrih rešitev ugank,
predvsem pa zaradi natančnega branja namenov brez kristalne krogle.
Njene roke so multipraktik, njena ljubezen
lokalna in čezoceanska.⁵⁰

Lokalni pesnik premišljuje o sebi po vojni,
imel je težave z vojsko in bližnjicami, še danes
čuti potrebo, da se izgubi v kamrah srca, ki spreminja ritem in protestira,
ulice so polne otrok s pohabljenimi stopali, njihova bolečina
se izogiba starim rimam.

Lokalni pesnik na skrivaj bere
zgodnje pesmi in mladostni roman,
horoskope, prerokbe, knjige o razpadu držav in sodnih dneh,
zanika, jemlje nazaj, gleda telenovele,
ima tesnoben odnos s svojim profilom na facebooku
in se boji laptopa, ki bere misli.

Ko zvečer gleda oddajo o kulturi,
lokalni pesnik pomisli na drugega lokalnega pesnika
in zid, ki ga loči od njegovega stanovanja.
Med zidovi se piše prozo vsakdana, premika meje.
Zaradi skrčenih pljuč je prestavil gumb na srajci,
odstranil plesen in smeti, naselil prazen balkon, vdihnil zrak.
Nekdo bližnji je umaknil žoge, keglje, stative, mu razširil ekran.
Vse drugo je ostalo enako.

(Forditotta: Stanka Hrastelj)